

Enstitü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Hacer Gülşen
Tez Türü ve Tarihi : Haziran 2019

ÖZET

EDEBİYAT SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN MEMDUH ŞEVKET ESENDAL' IN HİKAYELERİNDE TOPLUMSAL MESELELER

Çiğdem Özer

Çalışmanın konusu, Cumhuriyet devri Türk Edebiyatının önemli ismi Memduh Şevket Esendal' ın ilk beş hikaye kitabında edebiyat sosyolojisi yaklaşımıyla toplumsal meseleleri tespit etmek ve hikayeleri incelemektir.

Çalışmamızın esası, öykülerdeki toplumsal meseleler ile bunların yazar ve toplumla arasındaki bağıdır.

İncelememizde, sosyolojik okuma yöntemiyle Memduh Şevket Esendal' ın öykülerinin içerikleri çözümlenmiş; eserler ile yazarın hayatı ve toplumsal koşullar arasındaki bağ irdelenmiştir. Yazar- eser – toplum-toplumsal koşullar arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmış; buradan hareketle yorum ve çıkarımlarda bulunulmuştur. Buna göre ilk bölümde yazarın hayatı çocukluk gençlik yaşlılık evrelerine göre araştırılmış ve nasıl bir sosyal çevrede yetiştiği, hangi mesleklerde bulunduğu, hangi dönemde hangi sosyal şartlarda yaşadığı ortaya konmuştur. İkinci bölümde, Sosyoloji ile Edebiyat biliminin hangi ortak taslağı paylaştığı üzerinde durulmuş, Edebiyat Sosyolojisinin ne olduğu, amacı ve yöntemi belirtilmiştir. Üçüncü bölümde ise Otlakçı, Mendil Altında, Sahan Külbastısı, Veysel Çavuş, Bir Kucak Çiçek adlı kitaplarında yer alan yüz yirmi beş hikaye toplumsal meseleler perspektifiyle tek tek ele alınmıştır.

İncelenen eserlerde toplumsal meselelerin yoğun olarak işlendiği görülmüştür. Yazarın köy müfettişliği sırasında köyü ve köylüyü yakından tanınmasının, uzun yıllar süren bürokratlığının ve siyasi kimliğinin tesiri ile ideolojik olmadan belirli bir dünya görüşü etrafında eserlerini ortaya koyduğu görülür. Ağırlıklı olarak ele alınan toplumsal meseleler; bürokrasideki sorunlar, yozlaşma, kadın ve evlilikle ilgili olanlardır.

Anahtar Sözcükler : Memduh Şevket Esendal, Toplumsal Meseleler, Edebiyat Sosyolojisi

University : **Istanbul Kultur University**
Institute : **Graduate Education Institute**
Department : **Turkish Language and Literature**
Programme : **Turkish Language and Literature**
Supervisor : **Doç. Dr. Hacer Gülşen**
Degree Awarded and Date : **June 2019**

ABSTRACT
IN TERMS OF SOCIOLOGY OF LITERATURE; SOCIAL ISSUES IN
THE STORIES OF MEMDUH ŞEVKET ESENDAL

Çiğdem Özer

The subject of the study; Memduh Şevket Esendal, who is an important name of Turkish literature, is to determine the social issues and examine the stories in the first five story books of the literature with the approach of literature sociology.

The essence of our work is the social issues in the stories and their relation with the author and society.

In our analysis, the contents of Memduh Şevket Esendal's stories were analyzed with the sociological reading method; and the relation between the author's life and social conditions. The relationship between the author and the work-society-social conditions was tried to be determined; comments and inferences were made. According to this, in the first chapter, the life of the author was investigated according to the stages of childhood youth old ages, social environment where he was raised, in which professions and in which social conditions it lived. In the second chapter, it is emphasized which common concept is shared by Sociology and Literature, what is Sociology of Literature, its purpose and method. In the third chapter, one hundred and twenty-five stories taken in the books of 'Otlakçı, Mendil Altında, Sahan Külbastısı, Veysel Çavuş, Bir Kucak Çiçek' have been handled one by one with the perspective of social issues.

It has been observed that the social issues have been extensively handled in the studied works. During the village inspectorate, it is seen that his close acquaintance with the village and the peasantry revealed his works around a certain world view without being ideologically influenced by his long years of bureaucratism and political identity. Mainly addressed social issues; problems in bureaucracy, corruption, women and marriage.

Key Words: Memduh Şevket Esendal, Social Issues, Sociology of Literature